3
Vragenuur: Vragen Hachchi

Vragen van het lid Hachchi aan de minister van Infrastructuur en Milieu over **het bericht "Reddingsheli's Kustwacht voldoen niet aan de eisen"**.

Mevrouw **Hachchi** (D66):
Voorzitter. Reddingshelikopters — de naam zegt het al — zijn er om mensenlevens te redden, in weer en wind, dag en nacht. Dat is een uitzonderlijke taak met uitzonderlijke verantwoordelijkheden en dat vraagt om uitzonderlijk materieel. Dan wil je dus niet voor een dubbeltje op de eerste rang zitten. Zo denk ik erover. Zo denkt de minister er waarschijnlijk ook over, althans dat zou je denken. Wat blijkt namelijk in de praktijk? Bij de aanbesteding van de reddingshelikopters voor de kustwacht is juist wel beknibbeld op kwaliteit. Ik was met stomheid geslagen toen ik zaterdag in de krant las dat op tal van punten de reddingshelikopters die nu worden gebruikt niet aan de basiseisen voldoen. Ze mogen niet in vochtig vriesweer vliegen, de stoelbrancard ontbreekt en is er pas over anderhalf jaar, de toestellen hebben geen infraroodcamera om drenkelingen te zoeken, voor de drie helikopters is er maar één ambulanceverpleegkundige paraat en één van de drie helikopters kan niet stil hangen in de lucht.

Als er mensenlevens moeten worden gered, moet het materieel daarvoor tiptop in orde zijn. In plaats daarvan is bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu een aanbesteding gedaan zonder kennis van zaken en ondanks diverse signalen dat het budget veel te laag was voor de eisen die werden gesteld. Onderhand zou toch duidelijk moeten zijn dat je bij aanbestedingen niet altijd voor een dubbeltje op de eerste rang moet willen zitten. Hoe kan dit? Heeft deze minister dan niets geleerd van de aanbesteding van de Fyra en de NH90, die niet voor niets de vliegende Fyra werd genoemd? Ik krijg graag een reactie van de minister.

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:
Voorzitter. In de vragen zitten allerlei impliciete aannames die ik graag zou willen weerleggen. Het is belangrijk om te weten dat het om een tijdelijke situatie gaat, in afwachting van de komst van de NH90-helikopters. Ook is het belangrijk om te weten dat in de afgelopen 30 jaar de SAR-operaties succesvol door Defensie zijn afgehandeld, met de toen bestaande helikopters. In de tussentijd hebben we, omdat de nieuwe helikopters nog niet geleverd worden, andere helikopters ingehuurd die beter zijn dan de helikopters die de afgelopen 30 jaar hebben gevlogen. Ze zijn dus beter toegerust dan voorheen. Ze kunnen ook meer personen huisvesten dan voorheen.

Zijn wij alleen op de laagste prijs gaan zitten? Nee, absoluut niet. Wij doen de aanbesteding namelijk op basis van veiligheid. De internationale voorschriften schrijven precies voor waaraan moet worden voldaan. Die eisen hebben we gesteld, en vervolgens hebben we gekeken wie de laagste prijs biedt van degenen die aan die eisen voldoen. Prijs is dus niet het gunningscriterium. Veiligheidscriteria zijn het gunningscriterium. Vervolgens kies je degene met het beste bod.

Mevrouw Hachchi zegt dat in de krant te lezen is dat de helikopter niet voldoet aan de gestelde technische en operationele eisen. Hij voldoet wél aan alle technische, operationele en personele eisen, met één uitzondering, namelijk de eis van de stoelbrancard. Die is nog niet gerealiseerd vanwege langere leveringstijden, maar hij is wel onmiddellijk besteld door het bedrijf dat hem moet leveren. Met andere woorden: de huidige helikopters zijn beter dan de helikopters die tot nu toe vlogen. We zijn in afwachting van de NH90 over vijf jaar. Ook voldoen de helikopters aan de technische eisen in het kader van de veiligheid.

Mevrouw **Hachchi** (D66):
Tot nu toe heeft Defensie die taak vervuld en eind 2012 is besloten om een tijdelijke oplossing te zoeken omdat de NH90, de vervanger van de helikopter die destijds bij Defensie in dienst was, vertraging had opgelopen. Het lijkt mij dat de minister het met mij eens is dat ook voor een tijdelijke situatie geldt dat aan alle eisen moet worden voldaan en dat onze reddingshelikopters toegerust moeten zijn om die taak te vervullen. Als ik de minister vandaag goed beluister, zegt zij dat de helikopters voldoen aan de basiseisen waarvan in ieder geval in de media naar voren komt dat deze helikopters er niet aan voldoen. Tussen de opvatting van de minister en de opsomming die ik heb gezien, zit een verschil van dag en nacht.

Ik herken in de houding van deze minister ook een aantal uitspraken die ik uit de media heb vernomen. Wellicht dat de minister zegt dat het onzin is, maar ik zou ze graag voor haar willen citeren. Ik herken de houding van de minister ook enigszins terug in de uitspraken van Rijkswaterstaat, waar deze minister verantwoordelijk voor is. Het eerste citaat: "Er zijn dus een paar dingen waar niet aan voldaan wordt". Over het vriesweer: "Dat is niet conform de aanbestedingseisen, nee, maar de vraag is natuurlijk hoe vaak dat voorkomt". Over de infraroodcamera, die ik al eerder aanhaalde: "We raadpleegden daarvoor onze luchtwaarnemer, maar die zei dat een ingebouwde infraroodcamera tijdens de Search and Rescue van minder belang is". Een ander citaat, waardoor er misschien een lampje gaat branden bij deze minister: "Het zijn geen showstoppers. Met iedere brug, weg of tunnel die we aanbesteden is wel iets aan de hand. De vraag die we ons dan stellen, is: is de functionaliteit in het geding? Dat hebben we ons hier ook afgevraagd, en onze conclusie was: de uitvoering van de Search and Rescue zal er niet minder om zijn". Stuk voor stuk citaten van Rijkswaterstaat die ingaan op de kritiek ten aanzien van de basiseisen waaraan niet voldaan wordt. Kan de minister terugkomen op haar eerdere beantwoording, waarin zij zegt: er is helemaal geen probleem, aan alle eisen is voldaan? Herken ik hierin toch een beetje de bagatelliserende houding van deze minister die vergelijkbaar is met de uitspraken van Rijkswaterstaat die ik eerder in de krant heb mogen lezen?

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:
Ik dacht eerst dat mevrouw Hachchi mij ging citeren, maar ze ging Rijkswaterstaat citeren. Ik herhaal wat ik net heb gezegd, namelijk dat de helikopters voldoen aan alle technische, operationele en personele eisen, met uitzondering van de stoelbrancard. Laat ik een voorbeeld geven. De discussie in de krant gaat over de vraag of de helikopters volledig anti-icing kunnen vliegen. Dat is niet noodzakelijk voor reddingsoperaties. In eerste instantie is gedacht om dat

aan te vragen, omdat dit in de toekomst wel in de NH90-helikopters zal zitten. Voor militaire operaties moet je echter meer kunnen dan voor kustwachtoperaties. Voor de kustwachtreddingsoperaties is een limited-icingconditie voldoende. Daar voldoen deze helikopters aan. Ik kan u hierover alle technische details geven die ik hier op mijn blaadje heb staan. Voor de tijdelijke situatie waar we nu mee te maken hebben, hebben we gekeken naar de vraag waar een SAR-operatie aan moet voldoen en wat de internationale eisen zijn. Daar voldoen ze ook allemaal aan.

Hetzelfde geldt voor de infraroodconstructie. Er wordt nu een beeld geschetst alsof wij voor een koopje een paar ellendige helikopters zouden hebben aangeschaft. Dat is allerminst het geval. Ze zijn beter dan de vorige en ze kunnen ook meer dan de vorige. De volgende versie zal nog mooier zijn. Die komt over vijf jaar. Met deze kunnen we reddingsoperaties echter heel goed uitvoeren. We hebben er daarvan 42 gedaan sinds 1 juli 2015. Geen enkele keer is aan de orde geweest dat er problemen waren of dat er in bepaalde weercondities niet kon worden gevlogen.

Mevrouw **Hachchi** (D66):
Als de minister zegt dat het betere helikopters zijn dan de vorige, zegt dat nog niet alles. Het gaat erom dat wij reddingshelikopters hebben die aan alle eisen voldoen. Ik hoor de minister voor de tweede keer onderstrepen dat wordt voldaan aan alle gestelde basiseisen, de eisen die ook gesteld werden bij de aanbesteding. Het is belangrijk om dat te horen. Kan de minister de Kamer per brief informeren en daarbij ingaan op alle eisen aan die drie helikopters?

Ik wil graag afsluiten met de opmerking dat de minister niet is ingegaan op de citaten van Rijkswaterstaat.

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:
Om de laatste vraag te beantwoorden: u leest citaten voor en zegt vervolgens dat ik als minister laconiek, onderkoeld of zoiets dergelijks — ik weet het woord niet meer precies — reageer. Bagatelliserend, hoor ik u zeggen. Dat is zeker niet het geval. Ik vind de reddingsoperaties van de kustwacht uitermate belangrijk. Daarom zijn wij er als ministerie samen met Defensie ook ingesprongen in een periode dat er geen helikopters geleverd konden worden om de kustwacht te kunnen realiseren. Het is een concurrerende markt, dus snap ik best dat er af en toe wat signalen opkomen dat anderen vinden dat ze nog mooier materiaal hadden kunnen hebben. Wij hebben gekeken naar de internationale eisen: waar moet je aan voldoen? U verwijst naar wat er oorspronkelijk in de aanbesteding stond. Ik heb gezegd dat wij in eerste instantie de NH90-eisen hebben opgenomen in het pakket. Vervolgens hebben RWS, Defensie en andere partijen in de markt besproken dat volledige anti-icing niet noodzakelijk is en dat dit een irreële extra eis is, een veel duurdere eis dan noodzakelijk. De limited-icingcondities voldoen. Daarmee voldoen we aan de technische, operationele en personele eisen van het contract, behalve de stoelbrancard.

De **voorzitter**:
Dank voor uw antwoorden en ook dank voor uw komst naar de Kamer.